

Porządek architektoniczny to charakterystyczny sposób opracowania podstawowych elementów budowli. Istnieją trzy klasyczne, greckie porządki architektoniczne - **dorycki, jonijski** i **koryncki**, rzymski porządek **kompozytowy** i zrekonstruowany w epoce renesansu porządek **toskański**. Dwa ostatnie nie są zaliczane do porządków klasycznych.

Porządek tokański został odtworzony przez Sebastiana Serlio na podstawie opisu świątyni etruskiej Witruwiusza i uproszczony przez Andrea Palladio. Ze względu na prostotę konstrukcji prawdopodobnie mógł być stosowany we wczesnych budowlach etruskich, ale w zasadzie jest tworem sztuki nowożytnej. Ponieważ porządek tokański jest najprostszy, w zestawieniach porównawczych umieszcza się zwykle przed doryckim.

Cechą charakterystyczną greckiej architektury jest kolumna jako podpora przekrycia budowli (w odróżnieniu od architektury rzymskiej, w której rolę tę spełnia ściana).
Podstawę budowli stanowi pograżony w gruncie fundament, na którego górnej powierzchni (euthynteria) leżą trzy stopnie nazywane krepidoma (krepis). Górny stopień nazywa się stylobat, dwa niższe stereobat.

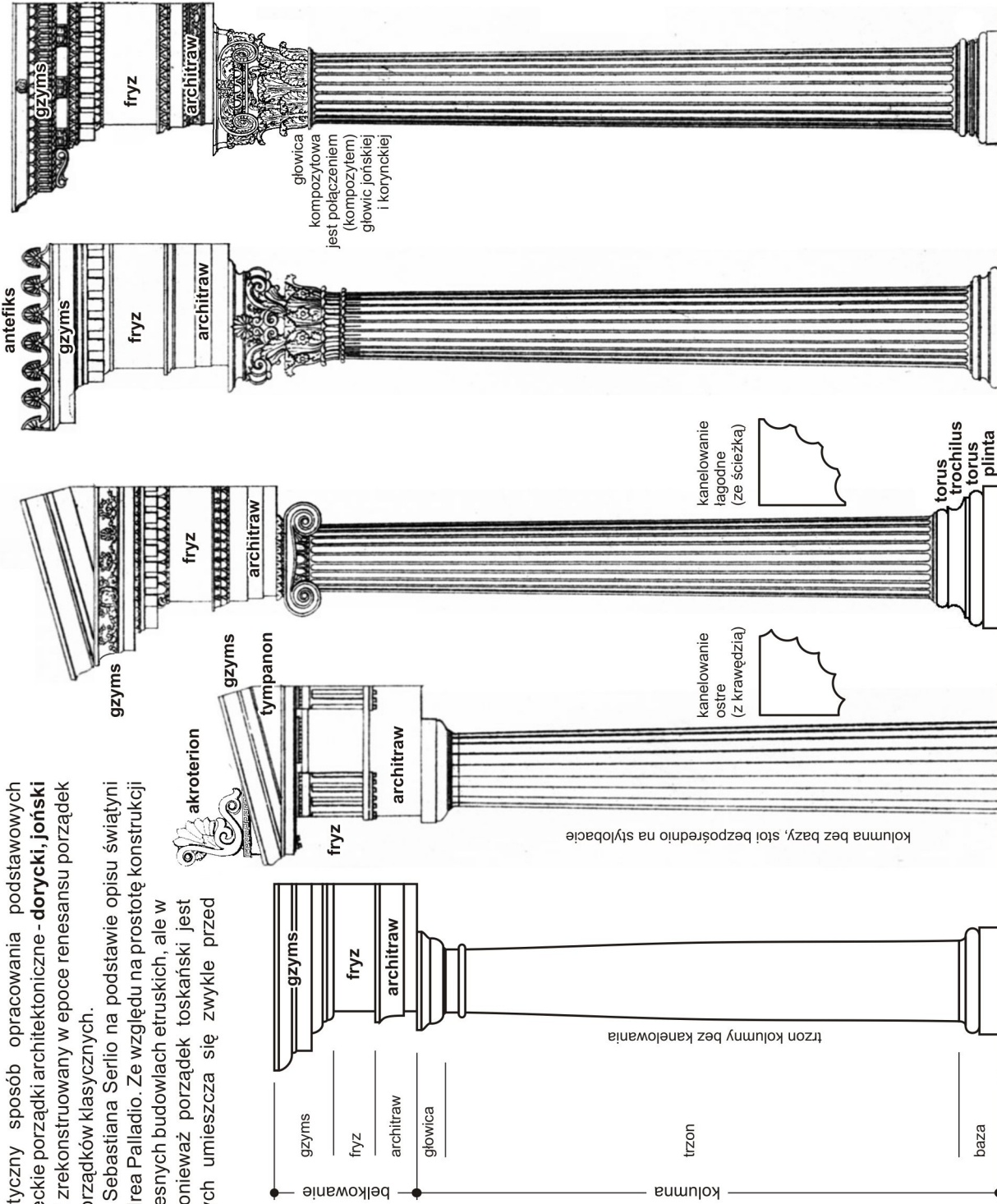
Na stylobacie stoją kolumny składające się z bazy (z wyjątkiem kolumny doryckiej), trzonu i głowicy.
Na kolumnie opiera się belkowanie (entablatura) składające się z architrawu, fryzu i gzymsu.

Wzdłuż bocznej elewacji budowli gzymsy biegnie poziomo. Elewację szczytową wieńczy gzyms poziomy i dwa gzymsy ukośne tworzące trójkątne pole - tympanon - kryjące więźbę dwuspadowego dachu.

Ciąg dachówek tworzących okap dachu zakrywany był szeregiem elementów zdobniczych - antefiksów.
Narożniki dachu i szczyty tympanonów zdobiły elementy rzeźbiarskie zwane akroterionami.

Najstarsze przykłady porządków:

- dorycki** - świątynia Hery, Olimpia, 590 BC
- jonijski** - świątynia Nike Apteros, Akropol, 427 BC
- koryncki** - świątynia Apollo Epicurius, Bassae, 420 BC
- kompozytowy** - Łuk Tytusa, 82 AD
- toskański** - Tempietto, Rzym, 1502

stylobat - najwyższy stopień krepidomy (krepis)			
TOSKAŃSKI	DORYCKI	JONIJSKI	KOMPOZYTOWY
(stereobat)			
euthynteria			
Fundament			